

רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש בארצנו הקדושה

- שיחות, מכתבים, יחידויות ומענות -

- תדפיס -

תשורה משמחת הנישואין של
החתן הרב יוסף יצחק והכלה מרת רחל טעמרל שיחיו אוחיון
ח' סיון ה'תשפ"ד

פתח דבר

בקיץ תשי"א הורה כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לעסקן הנודע הרה"ח ר' זושא ע"ה וילימובסקי להקים בארץ הקודש "רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" וכך כתב:

"כדאי הוא שיתעניין בהאפשרות לייסד שם (באה"ק ת"ו) ג"כ מוסדות שיכנסו ברשת המוסדות חינוך שיסדו במרוקו ונקראים ע"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר "אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש", אשר ברשת מוסדות חינוך אלו נמצאים מוסדות החל מלימוד אלף בית עד בית מדרש למורים ורבנים, ואף כי אין בידינו - לע"ע לשלוח מכאן אמצעים גדולים, אבל על הוצאות קטנות לזמן הראשון בטח אוכל למצוא מקור לזה ובלבד שיהיה בזה ענין של ממש, לא רק המציאות, אלא ג"כ מתאים לכוונה הפנימית, ובטח יודיעני פרטים בזה"

מאז ועד היום ה"רשת" פועלת וכובשת כל פינה בארה"ק ומתוך מסירות גדולה של ההנהלה, המחנכים המורים והגננות.

ביוזמת מנכ"ל ה"רשת", הרה"ח ר' אליהו שי' קריצבסקי - החל בשנים האחרונות מיזם בתי ספר "שלהבות חב"ד" שמטרתו: הקמת מסגרת לילדים שאינם מבית דתי אך הוריהם מבקשים הענקת חינוך יהודי של מסורת וערכים יחד עם חיזוק הגאווה והזהות היהודית בקרב ילדיהם.

זכתה הכלה שתחי' לשמש בקודש במיזם זה ואנו רואים לנכון להקדיש את התשורה לחתונתה בשטומ"צ - תדפיס מתוך ספר העומד לצאת לאור בקרוב בעז"ה על ידי הנהלת הרשת.

בתדפיס זה התמקדנו בנושאים בהם עוסקת הכלה שתחי':

פרק א - הזכות הגדולה.

פרק ב - השליחות והאחריות.

פרק ג - רישום והגדלת מספר התלמידים.

תודתנו נתונה להרה"ת וכו' ר' מיכאל אהרן שיחי' זליגסון על עזרתו הרבה.

יה"ר שתשורה זו תמלא את ייעודה - הגברת הפעילות ברשת "אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" בארצנו הקדושה, להוסיף לעלות בקודש כרצונו הקדוש של כ"ק אדמו"ר.

פרק א | הזכות הגדולה

המתעסקים "טובתם היא לא רק בזה אלא גם בבא"

"נעם לי לקרות בו שעוסק במלאכת הקודש, בחינוך על טהרת הקודש ברשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר בארץ הקודש ת"ו. ואשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בזה, וכמבואר גם במכתבי¹ הכללי מנר הראשון דחנוכה, לכללות אנ"ש אשר בארה"ק ת"ו בהנוגע לחינוך, ובוודאי למותר לעוררו שלא רק בהנוגע לעצמו צריך מרץ והשתדלות בהנ"ל אלא שישפיע בכל מקום שידעו מגעת שיתעסקו בזה המוכשרים לזה, והרי טובתם היא לא בזה אלא גם בבא וק"ל².

השער להעלאת כל הענינים

"המצוה דהוא צ"ל זהיר בה טפי, שבדידי' היא עבודת החינוך במוסד שעל שם כ"ק מו"ח אדמו"ר שעל הציון שלו יזכרו, והעבודה במסירה ונתינה בה - הרי מצוה זו היא

1 אג"ק חט"ז ע' קעג.

2 אג"ק חכ"א ע' שצא.

השער להעלאת כל הענינים מלמטה למעלה ולהמשכה מלמעלה למטה, כמבואר
בכ"מ³

צנור וכלי לקבלת ברכות השם יתברך

"נהניתי ממ"ש אודות בתו תחי' שרוצה לקבל משרה בבתי-ספר הרשת. ובוודאי
יחזקו אותה ברצון הטוב זה והכי נכון, כי עבודה במוסד של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ובפרט במקצוע החינוך על טהרת הקודש - הרי זה צנור וכלי
לקבלת ברכות השי"ת בכלל, ובפרט לבנין בית בישראל על יסודי התורה והמצוה, כיון
שמכניסים תלמידים-ות דבית הספר ומכשירים אותם לזה ומדתו של הקב"ה מדה
כנגד מדה⁴.

נכונה במאד מאד

"הוראה בבית ספר שעל שם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, מובן
שפעולות בחינוך על טהרת הקדש, נכונה במאד מאד, ובפרט בבית ספר שעל שם כ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל⁵.

הצלחה בעניינים הפרטים שלו ושל כל בני ביתו

"נהניתי לקרות בו שנכנס יותר בעבודת הרשת של מוסדות על שם כ"ק מו"ח
אדמו"ר נשיא ישראל, שבוודאי ירחיב על-ידי זה הצנור והכלים להצלחה בעבודת
הקדש זו גופא, ולהצלחה בעניינים הפרטים של ושל כל בני ביתו - שיחיו⁶.

3 תשורה בלוי ר"ח ניסן תשע"ג ע' 20.

4 אג"ק חכ"א ע' שג.

5 תשורה סלונים, ה' טבת תשפ"ג ע' 16.

6 אג"ק חלק כא ע' רפה.

נשיא ישראל מעורר ר"ר על כל ענייניהם

"בנועם קבלתי מכתבו מז"ך אלול, בו כותב אודות משרתו בקדש בבית הספר דאהלי יוסף יצחק ליבאוויטש אשר בלוד.

ועל גודל העניין וערך הדבר, בוודאי אין צריך ביאור ואריכות, ורק באתי להדגיש ע"פ מאמר רז"ל, שמא מילתא היא, ובפרט בהנוגע לצדיק נשיא ישראל, אשר רועה נאמן לא יעזוב צאן מרעיתו גם בעלותו השמימה עומד ומעורר ר"ר על כל ענייניהם, ובלשון הזהר הק' מובא באגה"ק לרבנו הזקן, צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי, עאכו"כ בצדיק נשיא ישראל נשמה הכללית אשר מקשר הוא עמו נשמות הפרטיות שהן המקושרים אליו וההולכים בעקבותיו, ובעיקר אלו הממלאים הוראותיו באותן העניינים עליהם מסר נפשו בחיים חיותו, ואשר בהנוגע לכ"ק מו"ח אדמו"ר, ה"ז עניין החינוך עטה"ק, ודווקא מואר באור וחום תורת החסידות וענייניה,

שמהנ"ל מובן, אשר כל השתדלות ויגיעה כדאיות הן בעניין זה ובמוסד קדוש הנקרא על שמו וגורם נח"ר לנשמת הצדיק הנשיא, שע"ז עוד מוסיף בהתעוררות ר"ר שלו על הצלחת המוסד והצלחת כל העוסקים בזה.

... ויהי רצון שינצלו במילואה את ההצלחה והברכה שמשפיעים מלמעלה ויתבסס ב"ס חב"ד זה בתוככי שאר מוסדות הרשת ומוסדות חב"ד בכלל ובוודאי שיתוסף בברכות השי"ת כו"כ לכאו"א מהם בגשמיות וברוחניות.

מובן וגם פשוט שכל האמור מופנה הוא לכל סגל המורים מורות, אנשי ההנהלה וכל המסייעים ומשתדלים בעניין הכי נעלה האמור שליט"א⁷.

גודל השכר כגודל הנח"ר

"בנועם קבלתי מכתבה מט"ו אלול, בו כותבת אשר מנהלת היא גן חב"ד .. הנכנס ברשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר בארצנו הקדושה ... ובעת רצון יזכירוה וכן

ילדי הגן שי' על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע להצלחה מופלגה בכל ענייני הגן הנקרא על שמו. וע"פ מאמר רז"ל, שמא מילתא היא, בוודאי יגן זכותו על ילדי הגן, הגנת והנהלה בכל ענייני הגן וגם בכל ענייניהם הפרטים.

וגודל השכר מובן הוא מגודל הנחת רוח הנגרם עי"ז להקב"ה, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט, אשר אהבת הקב"ה לכאו"כ מבני ישראל, גדולה בהרבה יותר מאהבת הורים זקנים לבנם יחידם שנולד להם לעת זקנותם⁸.

ההשתדלות הנדרשת לזכות לעבודה זו

"במענה למכתבה, בו כותבת אודות עבודתם בבתי ספר הרשת, שלה ושל בעלה שי', והקישוים שהיו בזה והמו"מ וכו' ושואלת חו"ד.

וכבר כתבתי מאז וגם לאחרונה ולכו"כ, שעבודה בבית ספר הרשת אשר על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, היא הצנור והכלי לקבלת ברכות השי"ת בעניינים הפרטים של כל אחד ואחת, מהעובדים ומתעסקים בזה, שמזה מובנת ההשתדלות שצריכה להיות בכדי לזכות לעבודה זו, ואפילו אם כרוב העניינים הטובים שבקדושה, מזדמנים בזה קישוים וכיו"ב.

מובן שבהנוגע לפועל - עליהם להתדבר עם הנהלת הרשת, שהרי כאן אין ידוע המצב שיהי' לכשיתקבל מכתבי זה. והאמור לעיל ה"ה הוראה ונקודה כללית⁹.

רבותינו נשיאנו בוודאי מעוררים ר"ר.

"לפלא מה שכותב שיש רגש דאגה אצלו, שהרי זכות הרבים מסייעתו, ורבותינו נשיאנו שמסרו נפשם על החינוך שעל טהרת הקודש, בוודאי מעוררים רחמים רבים

8 אנ"ק חלק יג' שלו.

9 תשורה בלוי ר"ח ניסן תשע"ג ע' 14.

על הצלחת מנהל בית-הספר הנקרא על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל. ובוודאי יתמסר לתפקידו הכי נעלה וקדוש כאמור - ותהיה ההצלחה בריבוי¹⁰.

צינור לכל המצטרך

"ובוודאי למותר להאריך, אשר עבודתם הקדושה בהרשת הוא הצינור והכלים להנצרך לכל-אחד-ואחד מהם גם בענייניהם הפרטיים, שלו ושל כל בני-ביתו-שיחיו"¹¹.

אין לך חלק יפה מזה

"מוכרחני להוסיף שזה שכותב אודות שלילת משרת מורה ברשת והקורס למורים, אינו מתקבל, ובפרט שמלאכה זו היא מלאכת שמים המקרבת את לב בני ישראל לאבינו שבשמים, ואין לך חלק יפה מזה, ובפרט כפי המשוער, השערה קרובה לוודאי, דוקא ענין החינוך יהי' כלי טוב לפרנסה גם גשמית כפשוטה ומשכורת מספיקה"¹².

תקותי חזקה, אשר הוא וזוגתו תחי' מוסיפים במלאכתם מלאכת הקדש מתאים לציווי תוה"ק להעלות בקדש, ובפרט בענין הכי נעלה וחיוני, כחינוך ילדי בני ישראל, שכל אחד מהם בן או בת נקראים בני אברהם יצחק ויעקב ושרה רבקה רחל ולאה.

ובפרט שזכו והשגחה עליונה העמידתם על חלק היפה בבתי ספר אשר על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל נשיא דורינו.

והרי יוסיף זה עוד בהתעוררות ר"ר על כאו"א בהמצטרך, וכל הוספה בעבודה האמורה והשפעה גם על שאר סגל חברים מורים-ות שי' במדה הכי גדולה, תוסיף בברכות השי"ת בהאמור¹³.

10 תשורה הרשקוביץ ה כסלו תשס"ו ע' 22

11 ודוד עבדי ע' 384.

12 תשורה ברנד ג אלול תשפ"ג ע' 16.

13 תשורה פרידמן יד כסלו תשפ"ד ע' 26.

הארון נושא את נושאי

"הייתי ביחידות שעתיים תמימות מרבע לשלוש אחרי חצות הלילה עד רבע לחמש לפנות בוקר. כמובן שחלק ניכר של השיחה בעת היחידות הוקדש לענייני הרשת של בתי ספר חב"ד בארצנו הקדושה, הרבי מכיר את הבעיות של כל בית ספר ובית ספר והוא מתעניין בפרטים הפעוטים ביותר.

בדברו על הרשת נוהג הרבי לומר "החזיקו עצמכם ברשת" היינו שלא אנו נושאים את הרשת אלא היא נושאת אותנו בבחינת ארון נושא את נושאי"¹⁴.

פרק ב | השליחות והאחריות

להגביר ההתעסקות במלאכת הקודש

"רואים הם במוחש, וגם בעיני בשר - הצלחה שלמעלה מדרך הטבע שיש בענייני הרשת, הן בהיחס של האנשים השונים והמוסדות שעמדו מלכתחילה בהתנגדות, כן מהאמצעים שקבלו שלא שיעור מראש ... והנה ע"פ שכל הבריא, ואפילו שכל אנושי ואפילו שכל הטבעי, צריך היה לעורר הנ"ל אצל כאו"א מחברי ההנהלה - תוספת כוח בעבודה, לחזק ולפתח הרשת ולהגדילה בכמות ובאיכות ...

ובאתי במכתבי זה בקריאה לבבית ונפשית, אשר בידם עתה לקדש שם ליובאוויטש, ובמילא - שם נשיאנו הק', ובמילא שמו הגדול של ממה"מ הקב"ה - ע"י רכישת כו"כ מבני ובנות ישראל קטני עמך - כלשון המדרש אסתר רבה באופן ביטול גזירת המן - לקרבם לאבינו שבשמים וכמרז"ל כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו וכו' וכו'.

ולהנ"ל אין נצרך כלל עניינים של מס"נ ביטול במציאות ואפילו לא ביטול היש, ובלבד שיתמסרו לעבודתם כאו"א בהמקצוע שלו שזה קשור לא רק בטובה רוחנית שלהם ושל ב"ב - שיחיו - אלא לגם בעניינים גשמיים, ואפילו אל העניינים שנפש הבהמית נמשכת אחריהם, וכמו כבוד כו', ואם אין עצה אחרת, הרי אמרו רז"ל

שהמאבד סלע ובא עני ומצאו ה"ז צדקה, הרי לו יהיה ע"י שתתקנא נה"ב של אחד בהנה"ב של השני ובלבד שיעשו הפעולות הצריכות להגדלת הרשת במילואן"15.

התפוררות הרשת ח"ו - נזק לכל עבודת חב"ד

"כן נבהלתי ממ"ש במכתבו, שעתה דעתו, שכדאי שתתפורר, ח"ו הרשת. ומובן שדבר זה מושלל הוא לגמרי. ועלול ח"ו להביא נזק לכל עבודת חב"ד באה"ק ת"ו ויש להתאמץ בכל עוז שתחזיק בקיומה, ואחכה לבשו"ט"16.

הרשת תתפשט

"הרשת מוכרח שתשאר קיימה, ולא עוד אלא שגם תתפשט .. וזה בפשיטות אצלי, למרות ההתנגדות מחלק גדול מאנ"ש - בארה"ק ת"ו - לזה מפני טעמים משונים"17

בהשתדלות מתאימה אפשר להוסיף עשירות תלמידים

"מאשרים קבלת מכתבו מאור ערב יום הקדוש עם המצורף אליו, ות"ח ת"ח על הבשורה טובה מהענינים בעיר גנים, ובודאי ההצלחה דעד עתה - מוסיף בהם ובכללות המתעסקים ומשתדלים בעניני הרשת, כוחות נוספים וחזקים, להרחבת הענינים בכל האפשרי, ואם המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, עאכו"כ שנים שלשה ועוד. והרי נראה לעינים, שבהשתדלות מתאימה - אפשר להוסיף עוד עשירות תלמידים - ות בגן וביה"ס"18.

15 אג"ק חלק ח על רפח.

16 ניצוצי רבי חוברת כד על' 13.

17 צדיק למלך חוברת א על' 76.

18 אג"ק חי"ט על' יז.

יכול לשאול שוב

"במענה למכתבו מט' חשון, והקודמיו, ותוכנם איזה סברות בהנוגע להסתדרותו בעתיד הקרוב. וע"פ כתבו אינו מובן, למה אינו יכול לעבוד בחינוך עטה"ק במושבות ספר בתוככי בתי ספר הרשת.

ומ"ש ששאל את הנהלת הרשת ועד עתה לא קבל מענה, הרי יכול לשאלם עוד הפעם בכתב או גם פנים אל פנים, והשי"ת ינחהו באופן הטוב לפניו בהסתדרות טובה בגשמיות וברוחניות גם יחד"¹⁹.

פלא על סגירת כיתות

"פליאה גדולה אצלינו ומכאיב מאד הדבר מה שביטלו את הכתה בפרט, ומה שיש אצלם אפשרות כזאת בכלל, אשר במקום להגדיל את מספר בתי הספר הכיתות והתלמידות הנה לא זו בלבד שאינם מבשרים אותנו בשורות טובות כאלו אלא לאידך גיסא וכו'.

וביותר בה בעת אשר כידוע מספר התלמידים והתלמידות בכל בתי הספר שבארץ הקודש ת"ו בלע"ה הולך וגדול כ"י.

ואולי הגיע העת אשר אנ"ש שיחיו על אתר בכלל, והעוסקים בחינוך בפרט, ידונו בכובד ראש על המצב הזה, ויחפשו אמצעים להטבתו, ולא רק כפתגם הרגיל "במידה האפשרית", אלא גם במידה שכפי הנדמה היא עוד יותר מהאפשרות, והבא לטהר מסייעין אותו"²⁰.

19 תשורה אייזנבר כט סיון תשע"ו ע' יד.

20 מכתב מהמזכירות (הרב חדקוב) - עסקנות ציבורית ע' 61.

אין לבנות על חשבון הירוס

"בשאלותיהם הלהמשיך בקר"ג [בקרית גת], באיזה משרה וכתה, היחסים בביה"ס וכו' - יציעו כ"ז לפני הנהלת הרשת. בכל אופן מובן שאין (לנסות) לבנות במקום אחר על חשבון הריסה במקום הקודם"²¹.

היחס הראוי לעבודה ברשת

"במענה על מכתבה מב' אלול, בו כותבת אודות עבודתה בהרשת והיחס שבינה ובין ההנהלה, ומסיימת בהנוגע להתחלת זמן הלימודים עתה. אבל קישור שני העניינים אינו עולה יפה כי הרי בעצמה כותבת, אשר לא ידעה שבתי ספר הרשת יקדימו הלימודים לחמשה באלול אבל אמרה כי יהי' במועד הרשמי היינו בי"ז אלול, והרי גם הנהלת הרשת דורשת מאתה לבוא לזמן זה. ואם כן - אפילו לדברי' הצדק אתם. נוסף על זה - שמכמה שבועות שהודעתי לארה"ק ת"ו שבודאי יאריכו בזמן הלימודים בבתי ספר הרשת הן מלפניו והן מלאחריו - דהינו שיסיימו במאוחר לאחר מועד הרשמי ויתחילו במוקדם קודם למועד הרשמי.

ומה שכותבת שדברה עם מנהל בית הספר שלה מלפני כמה וכמה שבועות אשר בדעתה להאריך בביקורה עד לאחר התחלת הזמן אפילו הרשמי, הנה אין זה מסמכותו של מנהל בי"ס אחד להחליט בזה מבלי לשאול דעת ההנהלה כללית.

ועוד זאת - בהביא בחשבון אשר ענין החינוך הכשר היא מלאכת שמים, הרי גם אם אפילו הנהלת הרשת לא היתה מנגדת לאיחור ביאתה, היא עצמה אינה יכולה להסכים על זה, כיון שכותבת שמצלחת בעבודתה, ומובן שאי אפשר לדעת אם הממלא מקומה גם הוא יצליח נוסף על זה שלכל מחנך ידוע שחילוף מורה באמצע הזמן אינו משפיע לטובה על התלמידים והתלמידות.

ובפרט שאין הדיון שבכדי לבוא להתחלת הזמן הי' ביקורה מתצמצם לאיזה ימים בלבד, כי כפי הרשום בזכרוני הרי זה כבר כמה וכמה שבועות שנמצאת בבלגיא.

והנה אין צועקין על העבר, ולא באתי אלא להביע תמיהתי על היחס המוזר לחינוך הכ[שר] דהדור הצעיר, ובפרט מוזר שמצד כזו שבאה מבית אנ"ש שעברו כל הנסיונות במדינתם לפנים ועמדו בהם.

ובהנוגע לפועל הנה אם לדעתי תשמע, הרי תיכף לקבלת מכתבי זה ביינו באותו יום אם אפשר - תסע לאה"ק ת"ו. ואם מאיזה סיבה אי אפשר לנסוע באני' הרי תטוס, ובמילא תוכל לבוא כפי דרישת הענין ביום יז' אלול או עכ"פ יום או יומים לאחר זה.

והשי"ת יצליחה למלאות את החסר, ויזכה את כל סגל המורים-ות דרשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר באה"ק ת"ו - לעבוד כולם שכם אחד ובלב אחד להקמת תלמידים-ות שיהיו לתפארת.

המחכה לבשורה טובה ובברכת כתיבה וחתימה טובה²².

מסירותם של המורים ברשת

"המדובר הוא באברכים וצעירים המראים התמסרות גדולה ביותר לתפקידם בתור מורים ומחנכים, כי הרי היציאה למקומות רחוקים היתה מופרכה לא רק אצלם אלא בכל החוג שמשתייכים אליו, ולא מפני טעמים כלכליים גרידא אלא דתיים בעיקר, ובכל זאת נאותו לצאת למקומות נדחים לפי ערך ולסביבה זרה, אף שסוף סוף לא הבטיחו להם אוצרות כסף זהב ואפילו לא השיגים הכי גדולים בנוגע לדת, שהרי כל אחד מהם ה' פעיל בסביבתו עתה ג"כ בהפצת היהדות; זאת אומרת, שההתמסרות וההתלהבות שלהם לעצם רעיון הנסיעה למקומות רחוקים בכדי לעסוק בחינוך בני ובנות ישראל היתה כל כך גדולה עד כדי לבטל את כל הטעמים השליליים והכי עקריים בעיניהם"²³.

22 תשורה, א' דר"ח אלול תש"ע.

23 אג"ק חי"ח ע' ה.

פתיחת בית ספר חדש

”במענה למכתביהם - ודאי יכנסו לבניין החדש בחולון, ותהיה בשעה טובה ומוצלחת וטוב לחנך הבית - בקשר לעשירי בשבט. וברכות יחולו על ראש העיר וחבריו שהשתדלו בהאמור, ובטוחני שישבעו רצון ונחת אמיתי מפעולתם האמורה, ובוודאי בקרוב ימלאו כל החדרים תלמידים, שיחנכום להיות לגאון ולתפארת ארצנו הקדושה, ותודה חמה להנ”ל ובפרישת שלומם ובברכת הצלחה”²⁴.

רואים ההצלחה כשעוסקים במסירה ונתינה

”ויהי רצון שבכל הענינים אודותם כותב, יהי' לא רק ביסוס, כי אם גם התפתחות והתרחבות, הן בכמות והן באיכות, ומובן וגם פשוט שהדבר תלוי בהשתדלות והתעסקות בזה, שהרי ידוע פסק דין בית דין של מעלה, אשר בגלל המסירות נפש הלזו (של רבינו הזקן) על תורת החסידות פסקו בבי”ד של מעלה, אשר בכל ענין של תורה יראת שמים ומדות טובות, תהי' יד מקושריו והולכי בעקבותיו על העליונה, ובפרט שרואים במוחש באה”ק ת”ו הצלחת מפעלי חב”ד בכל מקום שמתעסקים בהם כדבעי, ז.א. במסירה ונתינה ובדרכי נועם ובדרכי שלום, אף כי בתוקף המתאים, ומובן שהכתוב מופנה לכל חבריו שי' בביה”ס אודותו כותב, בתוככי כללות המתעסקים ומשתדלים בבתי ספר הרשת ומוסדות חב”ד בכלל, ויהי רצון שבהמשך למכתבו זה, תתקבלנה בקרוב ממש ידיעות מפורטות ומשמחות בכל כיוונים האמורים”²⁵.

24 ודוד עבדי ע' 415.

25 אג”ק ח”ח ע' תקכט.

חלוקת משקה לכל בתי הספר של הרשת

"בהמשך להמדובר בנוגע לארץ-הקודש - ישנם הנוסעים לאחר שבת קודש לארץ-ישראל. שיקחו משקה מההתוועדות ויערכו שם התוועדות וימסרו שם נקודות מההתוועדות".

[אל הרבי ניגש אחד הנוכחים (הר' שלמה שי' מדר תושב ארה"ק) הרבי נתן לו משקה, ופירט בפניו את תפקידו, ובין השאר:]

"עבור מוסדות הרשת' בכל ארץ-הקודש. תקיים התוועדות במקום מגוריך ובכל בתי הספר של הרשת'. אינך מחוייב לנסוע בעצמך. יכול אתה לבצע זאת גם באמצעות שליח שתמנה - או על ידי הנהלת הרשת - אך מכל מקום ה'משקה' מיועד לכל בתי-הספר של הרשת"²⁶.

המבט הנדרש מעובדי הרשת' על עבודתם

"באופן עבודת הרשת, הנה כבר כתבתי כמה וכמה פעמים, ובכ"ז לחשיבות העניין הנני כופל עוד הפעם, אשר תמיהני ביותר על יחס כמה מהמורים לעבודת הרשת, וגם חלק ממורי אנ"ש וגם הוא בכלל, שמביטים על זה כעל משרה שהם עובדים אצל אחרים, ובמילא באים אליהם בטענות, ואם אין שמים לב להטענות למלאות אותם במילואם הרי המסקנה הראשונה היא שצריך לחפש משרה אחרת כי מה נ"מ לו באיזה אופן יקבל פרנסתו ופרנסת ב"ב שי'.

והנה כל גישה זו מופרכת היא מעיקרא. הבעה"ב של הרשת הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר שמו נושאים המסדות. ומובן אשר כל אלו שהשי"ת הצליחם והעמידם על חלק היפה, להשתתף במוסד זה, הרי זהו השער וצנור דרך בו נמשכים ההמשכות - בשלו ושל ב"ב שיחיו - הן ברוחניות והן בגשמיות"²⁷.

26 שיחת ש"ק פ' ראה - ר"ח אלול - תשל"ח. ניצוצי רבי ח' כד.

27 אג"ק ח' ח' ע' שמוט.

פרק ג | רישום והגדלת מספר התלמידים.

הוספת תלמידים מקרב קץ הגלות

"ובעת רצון אזכיר כללות הועד וכאו"א מהם, על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר על שמו נקראים בתי ספר אלו, וברוחו מתנהלים, להצלחה רבה בעבודתם הק' האמורה, הצלחה הן בכמות והן באיכות, אשר שני פרטים אלו בעלי ערך גדול הם ביותר בתקופתנו זו, באחרית זמן הגלות וקרוב לקיום היעוד, הקטן יהי לאלף והצעיר לגוי גדול.

שמזה מובן אשר הוספת תלמיד-ה אחד-ת והרמת איכות הלימוד באיזה פרט שיהי, ועאכו"כ כמה תלמידים-ות ובכמה פרטים, הם הן המקרבים קץ הגלות והתחלת הגאולה האמיתית והשלימה.

וכיון שהנ"ל דרישת וגם הכרח השעה היא, בודאי שניתנו הכוחות והאפשריות למלאות תפקידם הנעלה במילואו. ויהי רצון שיהי' זה מתוך מנחת הנפש ומנוחת הגוף ובשמחה וטוב לבב, וירחיבו פעולות האמורות בתוככי כל פעולות אשר בשטח חב"ד עד לאופן דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ועד לנחלה בלי מצרים.

המצפה לבשו"ט מהתחלת עבודתם האמורה במרץ הדרוש ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, וכדברי רבנו הזקן: זריזותי וכו' היא העומדת לעד לנו ולבנינו וכו'.

ובכפילה בברכת הצלחה ולכוח"ט²⁸.

עד מתי יהי זה לנו למוקש

"נעם לי לקרות במכתבו במ"ש אשר מתכוננים לעזור ברישום ובטוחני ע"פ האמור, שיעשה הדבר בתכנית מסודרת ובמרץ הדרוש, והרי הדבר בענין שהזמן גרמא, ועד מתי יהי זה לנו למוקש, העדר ההכנה"²⁹.

זכות הרבים מסייעתם

"כותב ר"פ מעבודתו בקדש, ברישום לחינוך על טהרת הקדש, ואצפה לבשו"ט מהתוצאות בהצלחה, והרי זכות הרבים מסייעתם"³⁰.

סיבת מיעוט התלמידים - חוסר קשר פנימי בין המוסדות

"בהמשך לבקשתנו הטלפנית היום - והבטחתו להשתדל בהגדלת מספר התלמידים - כתבנו היום להרב זעווין שיחי'.

ואף שאין צועקין על העבר, אבל כדי ללמוד על העתיד, הננו להזכירו על מה שכתבנו לו מכבר בדבר מה שסגרו הכיתות וכו' אשר בוודאי בזה תלוי הרבה מהעגמת נפש דעכשיו.

28 ג אלול תשי"ט (חוברת ועד הנחות בלה"ק).

29 אג"ק חט"ו ע' צא.

30 תשורה סלונים, ה' טבת תשפ"ג ע' 16.

ולהעיר אשר סיבת הדבר היא מה שהעומדים בהנהלת מוסד אחד מתצמצמים בהתעניינותם במוסד שלהם, מבלי להתעניין כראוי במצד של מוסדות חינוך שאינם באופן ישיר תחת הנהלתם. ואשר באמת יש לזכור תמיד הקישור הפנימי שבין כל המוסדות חב"ד, אשר מלבד שבכלל יש להתעניין בכל אחד מהם, הנה מצד שלימות הדבר בהתעניינות בהזולת יש גם משום התעניינות בשלהם.

והבה נקווה אשר על כל פנים להבא ישופר המצב הנ"ל בכלל וההשתדלות בהגדלת מספר התלמידים בהבית ספר בלוד בפרט, והבה נקווה להתבשר טוב בכל הפרטים³¹.

זמן הרישום - זמן לפעולות במרץ הדרוש

"לפלא שזה זמן רב שאין ממנו כל ידיעות, ובפרט בהענין אודותו כתב לאחרונה - אודות עיר גנים, ובטח ימלא בהזדמנות הכי קרובה ובפרטיות הדרושה, ובפרט שהרי מתחיל עתה הרישום, זמן לפעולות במרץ הדרוש, ויהי רצון שתהיינה הידיעות בשו"ט ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור"³²

הוראות שונות לעודד רישום תלמידים

"הגיע לכאן פרטי - כל משיבת מנהלי הרשת בענין הרישום.

פעם הי' זה ענין של הצלה והיום זה ענין הנוגע לקיום בתי הספר וזה ענין של הצלה עקב הצמצומים הגדולים המתוכננים כיום.

אלו שעוסקים בנושא שיחשבו איך לחזק ולהפיץ את ענין היהדות בשכונות אלו, מחוץ לענין היהדות שבזה ומחוץ שזה נוגע למחנכים זה נוגע להשגת תלמידים וזאת על ידי שישרו אורה מיוחדת שזה משפיע כמבואר בהיום יום. עכשיו שמחפשים

31 מכתב המזכירות (הרב חדקוב) - עסקנות ציבורית ע' 39.

32 תשורה אייזנבר כט סיון תשע"ו ע' טז.

אמצעים כיצד להתגבר על בעיית הרישום הרי צריכים להשתדל בזה במיוחד, וזה ישפיע כדי שתהי' אצל ההורים ההכרה שישלחו את ילדיהם לחינוך שלנו על ידי התקרבותם ליהדות.

המתעסקים ואנשי חב"ד שידעו דעה זו ישפיע הדבר יותר על ענין הרישום בנוסף שזה משפיע על הילדים בחיזוק בעניני היהדות. בעיקר ובמיוחד בחוגים שמשם מגיעים התלמידים שצריכים להשפיע עליהם שירשמו לבתי ספר חב"ד וגם על ההורים שיש להם ילדים בחב"ד.

צריך לדאוג גם בקשר לעולים החדשים שאפשר להביא את ילדיהם לחב"ד, להשפיע עליהם על ידי אקדמאים או אישית מבין העולים שיש להם השפעה על מאות העולים. אישים אלו צריכים לבוא להשפיע ולהשרות אורה שזה ישפיע על רישום תלמידים. ענין זה הוא מלחמה תמידית ובפרט כעת שכל החוגים מחפשים ילדים, צריכים לעשות השתדלות מיוחדת ופעילות שתגביר את הרישום.

אפשר לנצל גם את בוגרי חב"ד בענין זה וזה יעזור לרישום.

אפשר לפעול בענין היהדות גם במקומות שאין רשת כדי שירשמו למוסדות חרדיים

אחרים³³

גיוס לתעמולה בין ההורים

"אלה אשר ברור הדבר שאין להם כל כשרון בשטח האמור³⁴, עליהם להתגייס לחיזוק וביסוס מוסדות החינוך - על טהרת הקדש. ובזה הנקודה העיקרית - התעמולה בין ההורים, אשר, אם באמת חפצים באשרם של בניהם ובנותיהם, ואשרים לא רק בבא אלא גם בזה, לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות, מוכרחים לחנך את בניהם ובנותיהם

33 שיחה טלפונית ממזכירות כ"ק אדמו"ר (הרב חזקוני) - עסקנות ציבורית עמ' 57.

34 להיות בצוות ההוראה, ההדרכה והניהול של בתי ספר (הערת המו"ל).

על טהרת הקדש, ברוח ישראל סבא, וכל יגיע והשתדלות כדאיות בזה, שהרי הדבר נוגע לכל עתידם של בניהם ובנותיהם³⁵.

תעמולה בקרב תושבי המקום

"יהי רצון שיבשר טוב .. מהצלחת התעמולה שלו בתוככי התושבים - ע"ד חינוך בניהם ובנותיהם בקדש, ואחכה לבשו"ט³⁶.

רישום בעוד מועד בוודאי יצליח להקים עוד בתי ספר

"במ"ש שאינו מובן מה שכתבתי אודות הגדלת מספר בתי ספר הרשת ושלא יוכרחו להשקיע כספים בזה. - הנה אינני מבין למאי נפק"מ עתה, כיון שפתיחת בתי ספר חדשים בטח אפשרית רק באמצע קיץ הבע"ל, ועד אז כמה תנאים וענינים בודאי ישתנו בזה. ובהנוגע להעבר, הנה נוסף על מה שאין צועקין על העבר, הרי בכמה מקומות שהתחילו לערוך רישום, וישנם כגון אלו עוד כו"כ מקומות, שאם היו מתחילים שם בעוד מועד, בודאי היו מצליחים להקים עוד בתי ספר, ובמקומות אפילו בסמיכות מקום לתל אביב וירושלים ת"ו³⁷.

בדרכי נועם

"מובן שהנ"ל צריך להעשות באופן שלא להכניס ענין הנצחנות בהכנגד שהרי דברי ודרכי תורתנו הם דרכי נועם וכמודגש בתורת החסידות³⁸.

35 אג"ק חט"ז ע' קעד.

36 תשורה פרידמן יד כסלו תשפ"ד ע' 26.

37 אג"ק חכ"א ע' שיח.

38 אג"ק חי"ט ע' יז.

נחוץ הרבה יותר מאשר משערים

"במה שכתב אודות הנחיצות להרבות מספר התלמידים בתומכי תמימים ובכלל במוסדות חינוך חב"ד, הוא נחוץ עוד הרבה יותר מאשר משערים, וכבר כתבתי כמה פעמים בזה שצריכים אריינחאפען, כי כעבור זמן קצר יחפשו תלמידים-ות מיט ליכט, און מען וועט רייסין זיך איבער זיי, ובמילא מאבדים עתה הזדמנות להוסיף מאות תלמידים במוסדות חינוך חב"ד, ורק מפני רשלנות והעדר שימת לב אפילו לענינים הפשוטים ביותר מודגשים ומובלטים"³⁹.

מוכרחים לדעת כאן מצב הרישום

"פליאה ותמיה גדולה, אשר מעת קבלת מכתבו מר"ח סיון ועד עתה לא נתקבלו כל ידיעות מהם. ובמילא אך שכבר עבר חודש מעת סיום זמן הרישום אין ברור כלל מה היה סוף דבר בזה. ואף שאולי השתיקה עצמה מורה שלא בא לפועל כלום, הנה מלבד שגם עד"ז צריך להודיע, שהרי מוכרח לדעת גם כאן המצב, ולא לגשש בהעדר הידיעות ולחכות למכתבים מן הצד בהנ"ל ... וכמדומה שאפילו הנהגת קדירה דבי שותפי - אינה דרושת העדר כתיבה כזה"⁴⁰.

פלא שאין ידיעות מתוצאות הרישום

"במענה על מכ' מט' וכג' אייר, ולפלא כיון שהרישום כבר נגמר מזמן ובכ"ז אין במכתבו הארוך ידיעות ברורות מהתוצאות, ובפרט בהמקומות החדשים, שהרי בזה תלוי' התיסדות הבית ספר שם. ולא עוד אלא שבמכתב שני שקבלתי היום מאה"ק ת"ז יש גם סתירות למה שכתוב במכתבו, וכנראה הסיבה מפני שנכתב איזה ימים לאחר מכתבו, ולפלא שהמצב משתנה באופן כזה מן הקצה אל הקצה ולגריעותא, אלא

39 אג"ק חי"ג ע' יג.

40 אג"ק חכ"א ע' חצר.

שבמכתב הנ"ל מדבר רק בנוגע לחולון וחיפה. והשי"ת יזכהו ויצליחו לבשר טוב בענינים הכללים ובענינים הפרטים⁴¹.

נעשים מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה

"בנועם נודעתי ע"י הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ איש רב פעלים וכו' מוה"ר זלמן טובי' שי' הכהן מפעולתיהם הטובות בעת הרישום בפרט ובחינוך הכשר בכלל לקרב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים, וידוע מה שכותב כ"ק אדמו"ר רבינו הזקן זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בעל התניא והשו"ע בספרו תורה אור בתחלתו, אשר על ידי מעשה הצדקה נעשים מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה, ואם בצדקה גשמית כן הוא, הרי על אחת כמה וכמה בצדקה רוחנית, ויהי רצון מהשי"ת שתקויים הבטחה הנ"ל בכל אחד ואחד מהם במילואה, ויצליחו בלימודם בתורת ה' הן בלימוד תורת הנגלה והן בלימוד תורת החסידות וביראת שמים וכלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, יגדלו להיות יראי שמים חסידים ולמדנים⁴².

41 דוד עבדי ע' 390.

42 אג"ק ח"ו ע' קעט.